

MAGYARÁG

1939. MÁJUS 27

VIII. No. 146

I. lei

Talajdonos: „Frída” S. A. bejegy. la Tsb.
Bihar Fsoc. 1798—1938

Feloldó kiadó:
ÖZV. PÁSZTOR EDENE

Alapította: PÁSZTOR EDE

Feloldó szerkesztő:
Dr. Zoltán Jenő

Bejegyezve: Tribunalul Bihar Dos. No. 810—1938. Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, P. M. Viteazul 4.

Létrejötteknek tekinthető az angol-szovjet szerződés

Tíz napon belül aláírják a szerződést. A szovjet távirati iroda is jelentést adott ki a tanácskozásokról. A megegyezés hírére nagy áremelkedések voltak a londoni és newyorki tőzsdén

London, május 25. Az angol alsóház szerdai ülésén Attlee őrnagy napirenden kívül az angol—oros viszonyról kért felvilágosítást. — A kérdésre Chamberlain miniszterelnök a következőket mondotta:

— Amidőn lord Halifax Genfben utazott, Párisban megbeszélést folytatott a francia miniszterelnökkel, majd Genfben a londoni szovjet nagykövettel.

A megbeszélés eredményeképpen sikerült az összes tekintetbe jövő álláspontokat tisztázni és megvan minden okom a reményre, hogy ama javaslatok következtében, amelyeket az angol kormány most a fő kérdések tekintetében tehet, nemsokára teljes megegyezés jön létre.

Attlee őrnagy ezután azt kérdezte, adhat-e a miniszterelnök még határozottabb nyilatkozatot, mielőtt az alsóház a pünkösdi szünetekre elnapolná magát?

— Igen, ha lehetséges lesz — mondotta Chamberlain. —

Bizonyos pontokat tisztázni kell még és azt hiszem, hogy ebben a stádiumban kell hagynunk az ügyet, amíg visszatérünk a pünkösdi szabadságról.

Hiszem, hogy akkor már kimérítő tájékoztatást adhatok az alsóháznak az egyezményről amely addig remélhetően létrejön.

Az angol kormány szerdai minisztertanácsán Halifax külügyminiszter beszámolt genfi tárgyalásairól. A miniszter ezután megállapította Angliának a Szovjet javaslatára adandó válaszát.

A londoni lapok egybehangzó jelentései szerint a szerdai minisztertanács egyban-

guan elfogadta a Genfben létrejött egyezmény-tervezetet. A részleteket az angol külügyminisztérium szakértői dolgozzák

ki és Halifax külügyminiszter átnyújtja Maiszki nagykövetnek, ugyanakkor pedig Bonnet Szurics párisi nagykövetnek.

A szovjet távirati iroda is jelentést adott ki a tárgyalásokról

Páris, május 25. Külföldi politikai körökben nagy feltűnést keltett, hogy a szovjet távirati iroda, a Tas jelentést adott ki azokról a tanácskozásokról, amiket Maiszki londoni szovjet nagykövet folytatott Genfben. A szovjet távirati iroda jelentése szerint Maiszki előbb Buttler angol külügyi államtitkárt fogadta, majd a megbeszélésekbe belevonta a francia külügyi hivatal európai osztályának a főnökét. Külpolitikai körök a Tas jelentésének azért tulajdonítanak rendkívüli jelentőséget, miután az angol—oros egyezményre irányuló tárgyalásokkal kapcsolatban Moszkva hosszú ideig teljes hallgatásba burkolódzott. A genfi megbeszélések lényegét illetően az orosz távirati iroda nem közölt részleteket.

London, május 25. A londoni jelentések szerint az angol sajtó mint befejezett tény kezeli az angol—szovjet egyezményt. A lapok utalnak arra, hogy Chamberlain angol miniszterelnök a parlamentben, — ismeretes óvatosságára való tekintettel, — nem tett volna a szovjet—oros tárgyalásokkal kapcsolatban kedvező bejelentést, ha az angol kormánynak újabb nehézségektől kellett volna tartania. Az angol lapok kiemelik, hogy az egyezmény

minden körülmények között tető alá kerül és legkésőbb

tíz napon belül aláírják.

Ami az egyezmény lényegét illeti, a lapok egyöntetűen megállapítják, hogy az védelmi jellegű.

Az egyezményt illető fennmaradó részeket az angol kormány Maiszki londoni szovjet nagykövettel beszéli meg. — Maiszki ennek alapján rövidesen visszatér Londonba.

Gafencu külügyminiszter fontos tárgyalásai a bucarestii angol nagykövettel

(București.) A Bukarestből érkező hivatalos jelentések szerint Sir Reginald Hoare bucarestii angol nagykövet hosszú tanácskozást folytatott Gafencu külügyminiszterrel és a külügyminisztérium több magasrangú tisztviselőjével. A megbeszélések az angol—szovjet egyezményre vonatkoztak.

Az angol-szovjet megegyezés hírére nagy áremelkedések voltak a londoni és newyorki tőzsdéken

Az a kedvező fordulat, mely a szovjet—angol tárgyalásokban bekövetkezett, kihatással van a világpiacra is. Az angol lapok kiemelik, hogy az egyezmény létrejötte hírére

a londoni és a newyorki tőzsdén az árak szilárdultak. Szilárdult a font és a fontra szóló külföldi kölcsönök jegyzése. A newyorki tőzs-

(London.) Az angol lapok jelentése szerint

a Chamberlain kormány átalakulására még a héten sor kerül.

A „Daily Herald” úgy tudja, hogy a kormányból távozni fognak: Runciman lord, Stenhal lord, Thomas Inskip hadfelszerelési és Stanley kereskedelemügyi miniszter. A „Daily Express” szerint

Chamberlain ősszel lemond és akkor kiírják az új választásokat.

A konzervatív párt már is megtette az előkészületeket a választási propaganda kampányra, amit a nyár folyamán folytatnak le. A párt miniszter tagjainak választási gyűlésén szólnak fel. A kampányt Chamberlain beszéde indítja meg június 24-én.

Ugyancsak az angol—oros egyezmény ügyében folytatott tárgyalásokat Varsóban a varsói angol nagykövet a lengyel külügyminisztériummal. A varsói lapok utalnak arra, hogy a lengyel—angol szerződés végleges megszövegezésénél figyelemmel kell lenni az orosz—angol egyezményre is.

dén 3 dollárig terjedő áremelkedések történtek.

Június 3-án folytatják a Bószörményi ügy tárgyalását

Kolozsvár, május 25. Dr. Bószörményi Emil gyilkossági bűnügyében a hadbíróság tárgyalást június 3-ra halasztotta el, mert két beidéztet tanu nem jelent meg. A tanukat elővezetik.

Budapestben megalakult a lengyel intézet

Budapest, május 25. A budapesti Pázmány Péter tudományegyetemen tegnap tartották meg a lengyel intézet felavatási ünnepségét. Az ünnepségen résztvett Orlovski lengyel követ, továbbá Heleszki varsói és Jachimeczki krakkói egyetemi tanár és Hóman Bálint magyar közoktatásügyi miniszter. A megnyitóbeszéd elhangzása után Jachimeczki egyetemi tanár Chopinról, a nagy lengyel zeneszerzőről tartott előadást.

(Budapest.) A magyar-lengyel viszony, amely az utóbbi hetek folyamán a két országnak Németországgal fennálló helyzete következtében igen elmergesedett, az elmúlt napok folyamán lényegesen szívélyesebbé váltak. A magyar-lengyel jóviszony helyreállítása Horthy kormányzó egyenes kivánságára történt, aki súlyos szemrehányásokat tett Teleky miniszterelnöknek és Csáky külügyminiszternek, — hogy azok a kormány hivatalos lapjában a Pester Lloydban támadó cikket jelentették meg Lengyelország ellen. Horthy kor-

mányzó a lengyelek iránti rokonszenvét az elmúlt napok során ismételt kimutatta, — előbb hosszabb kihallgatáson fogadta Orlovsky budapesti lengyel követet, majd pedig a közös lengyel-magyar határ ünnepségén, amikor is a követet maga mellé ültette.

A Pester Lloyd tegnap már nagy lengyelbarát cikket közölt, a többi fővárosi lapok is értesítést kaptak, hogy a kormány nem nézi jó szemmel, — ha a sajtó Lengyelországot, vagy a Lengyelországot támogató hatalmakat támadják.

Szövet maradványok

öltöny, kabát, kosztüm méretben is. Vászonz, damasztférfi és női nyári kelmék nagyon olcsó árban érkeztek

STEINER maradványokhoz
Oradea, Calea Victoriei 3. udvarban.

Az 1877. évi háborúból visszamaradt ágyulöve. dekezet találtak

Braila, május 25. A brailai kikötővel szemben, az 1877. évi háborúból visszamaradt ágyulövedékraktárra bukkantak. Eddig 50 darab, jó állapotban levő ágyulövedéket hoztak felszínre.

Ilyen tüzoltóság is akad

Newyork, május 25. Barrington városkában (Illinois állam) kigyulladt egy nagy orvosi kósztergyár. A tüzoltócsapat kivonult a tüzesethez és „kész” állásban tartott fecskendőcsövekkel nézte végig, hogyan ég porig az egész gyár, minthogy a vállalat nem fizetett meg egy előző tüzeset kapcsán felmerült 300 pengős tüzoltási illetéket. Az okozott kár meghaladja a 15 millió leit.

Hét hónapi togház Spaak inzultálásáért

Brüsszel, május 25. D'Anthéhan bárót, a belga frontharcos szövetség tagját, aki február másodikán Spaak akkori miniszterelnököt annak lakása előtt tetteg inzultálta, a törvényszék most 7 hónapi fogházra ítélte.

Egy oxfordi diák megszöktette professzora leányát

Samuel Mercer 19 éves amerikai fiú, aki az oxfordi egyetem diákja volt, megszöktette egyik oxfordi professzorának a leányát, a 20 éves Miss Lucy Joadot. A szerelmesek Párisba menekültek, mert sem a fiúnak, sem a leánynak a családja nem akart beleegyezni a házasságba. Párisban kijelentették, hogy most hosszabb ideig Franciaországban maradnak és ott várják be nagykorúságukat, amikor már szülői bele-

egyezés nélkül köthetnek házasságot. A fiatalok hősiesen fogadkoznak, hogy mindvégig kitartanak, bár haragos szüleik megvontak tőlük minden anyagi támogatást.

Letartóztattak egy bankigazgatót

Bazargic, május 25. A vizsgálóbíró letartóztatási végzését adott ki Atanase Poleansky bankigazgató ellen, akit csalással vádolnak. A bankigazgató a román telepeseleknek adott kölcsönökből 5000 leit vont le rendszeresen magának jutalék címen. A letartóztatási végzés a vádtaács jóváhagyta és így a bankigazgató 30 napi vizsgálati fogságban marad.

Töltőtoll javítást szakaszterületen, gyorsan és olcsón végez Pásztor Ede cég.

A katonai törvényszék elé kerültek, mert megverték az erdőőrt

Kolozsvár, május 25. Betfia biharmegyei község határterdjében 1936. január 29-én két falusi szekér haladt keresztül az egyik erdei vágáson. Ardelean Lazar erdőőr azonban rajtacsípte a tilosban járókat és zálogot követelt. A szekerek szabadulni akartak az erdő kerülettől és egyikük: Szilágyi

Péter fejését vágott Ardelean fejéhez. Szilágyi vakmerőségén felbuzdulva társa, Bara György is nekiesett Ardeleannak, akit szekérlánccal vert el. Tettelegességük miatt a falusiakat katonai törvényszék elé juttatta a szolgálati utját végző erdőőr.

A VI. hadtest törvényszéke

előtt Popescu Ilariu védőügyvéd azt bizonyította, hogy a kérdéses ut nem volt elzárva és így az erdőőr jogosulatlanul járt el.

A katonai törvényszék 1000 1000 lei pénzbüntetésre és 200 200 lei költségmegtérítésre ítélte el a vádlottakat.

Kegyelmet kapott a Vatikánváros fogházának egyetlen lakója

Vatikánváros, május 25. — Áldozócsütörtök napján reggel a Vatikánváros fogházából szabadonbocsátották annak egyetlen lakóját, egy Mario Poli nevű fiatalembert, aki valamikor a Szentszék javainak adminisztrációs hivatalában volt alkalmazva, de lopásért három

évre elítélték. A fiatalember valójában már husvétkor kegyelmet kapott, de mostanáig nem lehetett szabadonengedni, mert maga a család sem egyezett bele a szabadonbocsátásba. Most, miután végre a család is megadta beleegyezését, Mario Politi kiengedték a fogházból.

Revolverével agyba-főbe verte barátnőjét egy fővárosi diák

Bucuresti, május 25. Megrendítő szerelmi dráma történt tegnap a fővárosban. Az Alexandru boulevard 85 szám alatt lakott egy hét óta Octav Filipescu kereskedelmi akadémiai növendék-tisztviselő. A diák szerelmi viszonyt folytatott Răileanu Sofia színésznővel, a „Venus” kabaré tagjával. A fiatalember feleségül akarta venni barátnőjét, aki azonban idegenkedett a házasság gondolatától, előbb szüleit akarta megkérdezni. Tegnap délután a szerelmesek között újabb szóváltás támadt e kérdés körül.

Filipescu előrántotta revolverét és barátnőjére akarta sütni. A revolver azonban csütörtököt mondott, mire a dühös Fi-

Ciano grófné, Mussolini lánya Braziliában

Rio de Janeiro, május 25. — Galeazzo Ciano gróf olasz külügyminiszter felesége, Mussolini lánya kedden délelőtt két hetes tartózkodásra Braziliába

érkezett. A rio de janeiro olasz követség és a brazil kormány több ünnepséget rendez az olasz külügyminiszter feleségének tiszteletére.

WINTSTON CHURCHILL:

TÖRÖKORSZÁG BÉKEBLOKKBAN

A nemrég megkötött angol-török egyezmény teljes jelentőségének megértéséhez szükséges, hogy egy pillanást vessünk a múltba is.

1911. őszén Olaszország megtámadta a török birtokot képező Tripolist, a mai Libiát, tengeren és szárazföldön egyszerre indult meg a támadás, de az ifjú törökök a legerélyesebb ellenállást rendelték el. Maga Enver Pasa is Libiába utazott, hozzám pedig, aki ekkor tengerészügyi miniszter voltam, — közös barátunk, Djavid által ajánlatot juttatott el, melyben Törökország szövetségét ajánlotta fel arra az esetre, ha Anglia segítséget nyújt Tripolis megvédésére. A politikai konstelláció nem engedte meg, hogy ezt az ajánlatot az angol kormány elfogadja, ami aztán annyira elkeserítette a törököket, hogy Németország karjaiba vetették magukat. Ugyanakkor azonban Görögország, Szerbia és Bulgária úgy hittek, hogy leáldozóban a török hatalom napja és megtámadták azt.

Azóta sok víz és vér folyt, de Törökország mindig bizonytalansággal várta a Földközi tenger felől érkező híreket. Amikor azonban az ősi orosz-török ellentétek elsimultak, már csak nyugat felé kellett vigyázni a törököknek, a most megkötött angol-török egyezmény pedig mindenél hatásosabban bizonyította be azt is, hogy Anglia ma egészen másképpen tekint Törökországot, mint 1911-ben.

Hasonlóképpen maradéktalanul feljavult a viszony a görögökkel is. Azok a konfliktusok, amelyek az évszázadok folyamán a két szomszéd nép között fenálltak, elsimultak, remélhetőleg végérvényesen.

Az angol-török egyezmény, — amelyet valószínűleg francia-török egyezmény fog nyomán követni — következményei kiszámíthatatlanok. Új, hatalmas stabilizációs erő nyilatkozott meg a Földközi tengeren. Egy német ujság, az egyezményt kommentálva azt írta:

— Amit Anglia nem tudott elérni a háborúban minden erőfeszítése dacára, azt elérte erőfeszítés nélkül a békében.

És ez az igazság. És remélhetőleg ennek a megállapításnak igazsága a III. Birodalom-

ban is éreztetni fogja hatását.

A kereskedelmi liberalizmus egykori híveinek jelszava azt mondta: a jogos érdekek mindenkor harmoniában vannak. Nos, ez a megállapítás ezerszeresen áll a Balkánra vonatkozóan. Az a garancia, amelyet Anglia és Franciaország Romániának nyújtottak, nem lehet hatékony csak akkor, ha Törökország utat enged az angol hadihajóknak és, ha szükség van rá, az angol és francia csapatoknak is a Fekete tengerre. Az a kitűnő viszony, amely Románia és Törökország között fennáll, csak növelheti mindkét állam biztonságérzetét.

A nyugati demokráciák és Oroszország közötti összeköt-

tetés csak a Fekete tengeren át lehet teljes és így a Dardanellák hovatartozása Kelet-Európa védelmében, sarkalatos kérdés háború esetén. Az orosz buza és nyersanyagok a déli kikötőkön át így mindaddig biztonságban elérhetik a világ piacokat, amíg a francia és angol flotta ur a Földközi tengeren viszont ugyanakkor a szükséges munició és egyéb utánpótlás útja is nyitva van a Fekete tenger felé.

Törökországnak és Oroszországnak egyként létérdeke Románia függetlensége és területi egysége, mert egy, a Duna völgyén történő nyomás halálos veszélyt jelentene úgy a törököknek, mint az oroszoknak. Ha az oroszok és törökök el-

vesztenék a kontrollt a Fekete tenger partjain, akkor minden egyes kikötő a Drang nach Osten egy centrumává épülhetne ki ellenük. Látjuk tehát, hogy nincs a világon egyetlen hely sem, ahol az érdekek azonossága olyan nyilvánvaló lenne, mint a Fekete-tengernél.

A nyugati hatalmak ennek tudatában a Fekete tengeri álamok blokkját a béke egyik legszilárdabb oszlopának tekintik.

De van még egy állam a Fekete tenger környékén, amelyről még nem tettünk említést. Ez az állam Bulgária, amely a közelmúlt történelmében egymásután két súlyos hibát követett el. Az elsőt a balkánháborúban, amikor tulbecsülte saját erejét, a másikat 1915-ben, amikor a központi hatalmakhoz kötötte sorsát.

Most egy harmadik lehetőség támadt Bulgária számára és bizonyos, hogy Románia és Törökország hajlandók elfeledni a múltat, ha Bulgária végre a helyes útra lép. Ha pedig ez megtörténik, úgy a Balkán önmagában megtámadhatatlan, a békeblokknak pedig legértékesebb egységévé válhat.

Mit követelnek a csehek a németektől?

(Prága.) „Mit követelnek a csehek a németektől?” veti fel a kérdést a Lidove Noviny és válaszképpen pontokba foglalja a cseh követeléseket. A cseh lap a következőkben állapítja meg a csehek és németek egymás között kialakuló új viszonyának alapelveit:

1. Cseh és Morvaország nem csupán „életér” akar lenni, hanem egy nép hazája is.
2. A protektorátus saját jellegét fenn kell tartani és ki kell építeni.
3. A cseh népnek időt kell engedni arra, hogy a hirtelen beállott új politikai helyzetet megértse és új orientációt találjon.
4. A cseh nemzeti népközlösség a rend kezdése és minden olyan mozgalom, amely ez ellen a népközlösség ellen dolgozik, végül is teljes zűrzavarhoz vezet.
5. Ha a cseh nép valamit saját belátása szerint rendez be az országban, ezt még nem kell rosszindulatnak, vagy ellenállásnak tartani, hanem ez csupán az igazi önkormányzat gyakorlása.
6. Azokat a cseheket, akik a nemzeti méltóságot megsértik,

tekintésük mind a csehek, mind a németek szerencselovagoknak,

mert valóban azok. A cseh népben önkénytelenül kell felébrednie annak a meggyőződésnek, hogy valóban a né-

met birodalom oltalma alatt áll. 8. Meg kell engedni a cseheknek, hogy Prágára továbbra is úgy tekintsenek, mint a cseh kultúra központjára. 9.

Mind a cseheknek, mind a németeknek ahhoz az elvhez kell magukat tartaniok: „Amit nem kívánsz magadnak, ne tedd másnak sem”.

Téves paragrafust írt be a jegyző az illetőségi bizonyítványba — elvesztette állampolgárságát

Ügyészségi megkeresés útján került a tábla elé egy kereskedő szatmári állampolgársági ügye

Nagyvárad, május 25. Cig Dávid szatmári kereskedő és felesége az állampolgári összeírás során benyújtották irataikat a városházára. Tévedésből azonban kimaradtak a város nyilvántartásából és erről hivatalos bizonyítványt is kaptak. Később Cig és felesége kérték az állampolgári listába való utólagos beírásukat és ezt a tábla el is rendelte. A legutóbbi állampolgári revízió során azoknak, akiknek a tábla ismerte el az állampolgárságát s így nekik sem kellett jelentkezniük a felülvizsgáláson. — Azonban az ügyészség egyesek állampogárságát — köztük a

Cig Dávidékét is — megfellebbezte. Az ügyészség szerint az illetőségi bizonyítványból nem tűnik ki, hogy Cig milyen alapon nyert a máramarosmegyei Szaplonca községben illetőséget. A tárgyalás során kiderült, hogy a jegyző az illetőségi bizonyítványba téves paragrafust írt be. Ezen az alapon a szatmári törvényszék helyt adott az ügyészség felelő beszédének és Cig Dávidot megfosztotta állampolgárságától. Cig felfolyamodást intézett a táblához, azonban a tábla elutasította a felfolyamodást és helyben hagyta a szatmári törvényszék végzését.

Bojkotálni akarták az angol királyi párt a kanadai ötös ikrek

Kis történetek a királylátogatás nagy ünnepnapjaiból

(London.) Még mielőtt az angol uralkodópár Kanadában partraszált, a jellemző és jóízű anekdoták egész tömege érkezett Londonba.

A Dionne-féle ötösikrek callanderi otthona viharos jelenetek színtere volt, amidőn a lányok megtudták, hogy Erzsébet és Margit hercegnők nem kísérik el szüleiket Kanadába. Az ikrek könnyezve jelentették ki, hogy bojkottálják az udvari ünnepségeket s nem utaznak a felajánlott különvonaton Torontóba, hogy bemutassák az uralkodópárnak régóta tanult udvari bókjukat. A helyzetet végre a bölcselkedő hajlamu Marie mentette meg, azzal a vigasztaló megállapítással, hogy „bizonyára a királyné nagymama nem engedte el az utra a hercegnőket, mert nagyon magánosnak érezné magát unokái nélkül”. Dr. Dafoe, az ikrek orvosa — kapva kapott a pillanatnyi békülékeny hangulaton és a királyi hercegnőkhöz ékes franciayelvű üdvözlő levelet írt,

amelyet az öt leányka kezdetleges aláírásával látott el

és ezt a levelet megmutatták az uralkodópárnak.

A Fehér Ház titkársága a tulgondos angol udvari hatóságotól azt a kérelmet kapta, hogy ne felejtse el az uralkodó pár ágyait angol szokás szerint esténként forróvizessal palackokkal átmelegíteni. A Fehér Házban nem csekély fejtörést okozott a megkeresés miután Washington átlagos hőmérséklete júniusban 90 fok Fahrenheit körül jár.

A tervezett udvari ünnepségek soha nem remélt magasságba szöktették fel a női divatcikkek árát.

Egy női kalapért 40—70 ezer lejt, egy toalettért 150—200 ezer lejt is fizetnek a boldog meghívottak.

A torontói hölgyvilág az elmúlt héten 30 millió lejt költött ruhákra. Ugyanez áll a férfi ruházatra is. Winipegben alig lehet cilindert kapni, mire a főpolgármester, tekintettel a kivételes helyzetre, hivatalos felmentést adott a cilinder viselési kötelezettség alól az udvari fogadtatások alkalmával.

Az igaz történetek közt a város főpolgármesterének, — Ralph Day-nek esete képviseli

aki 1917-ben a francia harctéren súlyosan megsebesült. Sebe nemrég kiújult, műtétet és hatheti kezelést téve szükségessé. A főpolgármester kije-

lentette, hogy vállalja a kockázatot és csak az uralkodópár látogatása után veti alá magát a műtétnek.

Tovább folyik a katolikus iskolák bezárása Németországban

A berlini püspök pásztorlevele

Vatikánváros, május 25. Az „Osservatore Romano” közli Preysing gróf, berlini püspök pásztorlevelét, melyben tiltakozik a katolikus iskolák bezárása ellen.

— A legtöbb berlini, pomerániai és brandenburgi egy-

házközségekben bezárták a katolikus felekezeti iskolákat — hangzik a pásztorlevél —, miáltal egy olyan mozgalmat hívnak életre, melynek célja az ifjúságra gyakorlandó katolikus befolyás megszüntetése, vagy csökkentése.

Végül a püspök felszólítja a szülőket, hogy gyermekeik nevelése érdekében keressenek minél szorosabb együttműködést a lelkész karral s ilyen módon pótolják a felekezeti iskolák bezárását.

Lipót király és Vilma királynő pohá köszöntői a brüsszeli banketten

Brüsszel, május 25. A Brüsszelben tartózkodó Vilma holland királynő tiszteletére adott banketten Lipót király nagy tosztot mondott. Hangoztatta, hogy a belga és holland nép

ragaszkodik a békéhez és a szabad választás útján létrejött demokratikus intézményekhez. A belga király ezután a népek gazdasági közeledését hangsúlyozta és kijelentette, hogy ez

lenne a béke záloga. Vilma királynő válaszában hangsúlyozta, hogy kész támogatni a belga királyt, minden a népek megbékélését célzó akciójában.

Tigris-dráma a nyílt tengeren

Haga, május 25. A Szumatrától Európá felé tartó Buitenzorg holland tehergőzös fedélzetén ragadozókat szállítottak egy európai állatkert számára. A nyílt tengeren egy tigris kiszabadult ketrecéből és széttepett két kínai tengerészt, mire a személyzet többi tagja kétségbeesetten a fülkébe torlaszolta magát. A vérengző fenevad korlátlan ura lett a ha-

jónak, amely egy ideig irányítás nélkül hanykolódott a hullámokon. Végre a kapitány rádiójelekkel partőrnaszádot hívott segítségül Iho Seumaweből. Amikor a fegyveres partőrök a holland hajóra szálltak, nyomát sem találták ott a fenevadnak, amely vérszomjas dühöngésében úgy látszik, leugrott a fedélzetről és a tengerbe veszett.

Feltámadt a keringő

Az utóbbi időben nálunk is mindenki észrevette, hogy Amerikában úgy látszik, renaissanceát éli a bécsi keringő. Az amerikai filmek nagy részének címében utalás van a keringőre.

De, mint egy statisztikában olvassuk, nemcsak filmforgatók könyvek dolgozzák fel a bécsi valcer témáját, hanem feltámadt a keringő a rádióműsorokban is. Az amerikai adók zenei részét a régi szép bécsi valcerok töltik ki, az a klasszikussá vált könnyű muzsika,

amely a múlt század végén élte virágkorát. A nagy amerikai hotelek híres zenekaraihoz a statisztika összeállítói kérdést intéztek s a karmesterek azt mondták, hogy a valcer újászületése a közönségnek köszönhető. A publikum ugyanis nemcsak hogy szívesen hallgatja a keringőket, hanem egyenesen megköveteli, levelekben kéri a zenekarok vezetőitől a valcerok műsorbaiktatását.

91 éves hadiönkéntes Angliában

(London.) James Hayter 91 éves cardiffi lakos önkéntesnek jelentkezett a területiális hadseregbe. Midőn elutasították, hivatkozva magas korára, azt felelte, hogy uralkodói parancsra jelentkezett. Hetvenöt évvel ezelőtt azt mondta neki néhai Viktoria királynő: „Remélem megteszi kötelességét, ha majd a Haza hívni fogja!”

Ultól a Fekete tengerig csónakon

Két fiatal amerikai nő tegnap a németországi Ulmban evezős csónakra szállt és céljuk az, hogy a Fekete-tengerig eljussanak a Dunán. A vállalkozó szellemű sportladyk a washingtoni újságíró egyetem végzett növendékei.

Egy amerikai őrnagy kiakarja irítani a 70 éven felüli szegényeket

Washington, május 25. Eduard Dyer szolgálaton kívüli őrnagy előadást tartott az Egyesült Államok munkanélküliségi problémáinak megoldásáról. Többek között követelte, hogy fosszák meg életüktől a hetven éven felüli embereket, ha nincs saját bevételi forrásuk és terhére vannak a közösségnek. Ezenfelül követelte valamennyi elmebajosnak és gyógyíthatatlan betegnek, valamint mindazoknak kiűzését, akikre gyilkosságot bizonyítottak rá.

A magyar szenátorjelöltek benyújtották jelöléseiket

Bucuresti, május 25. Ismeretes, hogy a Nemzeti Ujjászületés Frontjának vezetősége tizenhat magyar képviselőjelölt és öt magyar szenátorjelölt jelöléséhez adott hozzájárulást. A magyar szenátorjelöltek közül Gyárfás Elemér dr., Szabó Béni és Martzy Mihály és dr. Barabás Andor szerdán nyújtották be jelöléseiket a NUF főtitkárságánál.

A Szamos tartomány végleges képviselőjelöltjei

Kolozsvár, május 25. Dr. Papp kolozsvári táblai főelnök az alábbi végleges képviselőjelöléseket fogadta el:

I. Mezőgazdasági és munkás-csoport.

1. Alex. Vaida Voevod, Kolozsvár, 2. dr. Gheorghe Fodoreanu, Szilágy, 3. Leon Scridon, Naszód, 4. Andrei Macavei, Dész, 5. Jósika János, Kolozsvár, 6. dr. Alexandru Lucian, Kolozsvár, 7. Petre Olteanu, Kolozsvár, 8. Botici Romulus, Szatmár, 9. Victor Farcasiu, Szilágy, 10. Grigore Bărlea, Szatmár, 11. Dăncus Ioan, Maramaros, 12. Ovid Ciordas, Bihar, 13. Vancea Ioan, Szilágy, 14. dr. Victor Sioldea, Naszód, 15. dr. Asztalos Sándor, Kolozsvár, 16. dr. Gavrilă Iuga, Maramaros, 17. Babău Ioan, Bihar.

Ezen a listán tehát két biharmegyei szerepel: Ovid Ciordas földműves és Babău Ioan földműves, volt megyei tanácsos. Kisebbségi jelölt: Jósika János.

II. Ipar és kereskedelem.

1. Sever Dan Kolozsvár, 2. Valer Pascu Kolozsvár, 3. Adrian Iacob Kolozsvár, 4. Laurian Gherman Kolozsvár, 5. Iosif Puscasiu Dész, 6. Virgil Andru Bihar, 7. Vitcor Ghéjle Szilágy, 8. Alexe Nanu Szatmár, 9. Eugen Barbu Kolozsvár, 10. Barta Ignác Kolozsvár, 11. Ioan C. Maior Kolozsvár, 12. Ioan Martalogu Kolozsvár, 13. Soós István Nagyvárad, 14. Gheorghe I. Todea Szamos, 15. dr. Artur Anderco Maramaros, 16. Gheorghe Dumitrescu Nagyvárad.

Ezen a listán Soós István dr. nagyváradai ügyvéd, volt képviselő és dr. Bartha Ignác kolozsvári ügyvéd a kisebbségi jelöltek.

Nagyvárad jelöltek még:

Andru Virgil fűszerkereskedő és Dumitrescu Gheorghe bankigazgató, az Iparkamara elnöke.

III. Intellektuális csoport.

1. Victor Jinga Kolozsvár, 2. Onisifor Ghibu Kolozsvár, 3. Vicor Moldovan Naszód, 4. Nicolae Zigre Bihar, 5. Traian Pop Kolozsvár, 6. Ioan Lupaș Kolozsvár, 7. Ioan Mateiu Kolozsvár, 8. Silviu Dragomir Ko-

lozsvár, 9. Eugen Dunca Kolozsvár, 10. Petre Popovici Bihar, 11. Mihail Serban Kolozsvár, 12. Iuliu Moldovan Kolozsvár, 13. Alexandru Bohățel Szatmár, 14. Dumitru Man Kolozsvár.

Ebben a kategóriában nincs kisebbségi jelölt. Biharmegye jelöltjei: dr. Zigre Miklós miniszter és Popovici Péter volt prefektus.

BORZALMAS ÁRVIZ FELSŐMAGYARORSZÁGON

Házakat döntött romba, falvakat zárt el a külvilágtól az áradás

Budapest, május 25. Felsőmagyarországon Jászómind-szent közelében valóságos itéletidő vonult végig. Öt óráig tartó felhőszakadás zúdult a völgyekre s olyan nagymennyi ségü víztömeg esett, hogy a közeli patakok alig pár óra alatt kiléptek medrükéből, elöntve a környező vidéket. Rudnok, Jászó, Jászóvár, Óder és Szepsi községeket formális tenger veszi körül. A Lánci, Ósvári és Budva patakok mindent átirtottak a gátakat. Az áradat tövestől kicsavart fákat és állati hullákat sodor magával. A környező községekben térdig, néhol pedig vállmagasságig ér a víz. Jászó hat hidja közül csupán a betonhid maradt meg. Ebben a mezővárosban 3 ház rombadőlt, 14 ház pedig

megrongálódott. A környező vidék Kassáról kért segítséget. Szepsi községben 40 ház lakóit kilakoltatták. Bodolo, János és Poder községek az áradat következtében el vannak zárva a külvilágtól. Torna közelében a vasuti töltéstől délre valóságos tenger képét mutatja a vidék. A vasuti forgalmat Szepsi és Jászó között megszakadt, mi-

után az áradat Heténypuszta közelében megrongálta a vasuti pályatestet. A felhőszakadás és az ezt követő áradat, nagy kárt tett a vetésben is. Hozzávetőleges becslés szerint a víz alatt álló környék anyagi kára 300 ezer pengő. A kassai jelentések szerint Kassa alatt a Hernád is kilépett a medréből.

Egyévi fogházra ítélte a szepesi hadbírószék dr. Vajda József tenkei plébánost

Nagyszeben, május 25. Dr. Vajda Józsefet, Tenke római katolikus plébánosát a kolozsvári katonai törvényszék nemrégiben egyévi fogházbüntetésre ítélte. A vád az volt ellene, hogy Magyarországról hozott irredenta tartalmú könyveket adott át a községbeli katolikus tanítónak. Az elítélt plébános felekezése folytán a bukaresti

felső hadbírószék megsemmisítetett a kolozsvári ítéletet és az új tárgyalás lefojtásával a nagyszebeni hadbírószéket bízta meg. A nagyszebeni katonai törvényszék előtt a napokban folyt le a tárgyalás és a hadbírószék egyévi fogházra és 5 évi hivatalvesztésre ítélte dr. Vajda Józsefet.

Mary anyakirályné a javulás útján

London, május 25. Az autóbalesetet szenvedett Mary anyakirályné állapotáról kiadott legújabb orvosi jelentés szerint a beteg állapota a javulás útján van, bár nagy fájdalmak és zsibbadásérzete van. Az autóbaleset alkalmával — amint a röntgenvizsgálat megállapította, az anyakirályné csontjai nem sérültek meg, csak balszemén szenvedett sérülést, de ez is a javulás útján

van. London, május 25. A Maryborough-palota, Mary anyakirályné lakása előtt egész napon át nagy tömegek állottak és várták a híreket a gépkocsiszerencsétlenség során megsérült anyakirályné állapotáról. Az érdeklődők tömege olyan nagy volt, hogy a rendőrségnek időnként be kellett szüntetnie a forgalmat.

Kerékpár

és varrógép javítást autogén hegesztést garancia mellett legolcsóbban végez

JAKAB műszerész Oradea Avram Iancu-u. 5.

Constanța 2 lejű fizet a hatáság minden elpusztított egérért és patkányért

Constanța, május 25. A constanțai egészségügyi hatóságok a lakosság tudomására hozták, hogy az utóbbi időben a kikötőben és a városban elszaporodott patkányok és egerek elpusztítására díjat tűz ki. Félő, hogy ezek az állatok a kikötőben horgonyzó hajókról járványokat terjesztenek el. Minden megölt patkányért két lejt és egy egérért 1 lejt fizetnek. A patkányok és egerek irtását nagy eréllyel kezdték meg és egy ember egyetlen nap alatt ötszáz patkányhullát szállított be.

Jobb, mint a morfium Kigyóméreg-injekció

A kaliforniai egyetem orvosi tanszaka hosszú kísérletezés útján új fájdalomcsillapító és érzéstelenítő szert fedezett fel, mely teljesen ki fogja szorítani a morfiumot. Az új szer kobra-kigyó mérgeből készült gyengébb oldat, amely az idegekre tompító hatást gyakorol

és megakadályozza a fájdalom impulzus továbbítását az agyhoz. Fájdalomcsillapító hatása erősebb mint a morfiumé, használata nem hagy hátra semmi féle utóhatást, nem válik megrogzított szokássá és oly esetekben is alkalmazható, midőn a morfium nem hat.

A TITOKZATOS HINDU

— Regény — 77

Az utolsó napokban sulyosabb gondok kerültek előtérbe: itt elég fontos szerepet játszott Derrick Morley. Lehetőségek, hogy egyik-másik eseményben a fiatal Morley is résztvevő s akkor annál inkább ügyelnie kell.

A beszélgetés tehát fontos volt Chapman számára, de minél tovább ült a kényelmetlen karosszékekben, annál jobban aggodott. A fiatal Morleyt az öreg James anyagi helyzete és szükségletei után ítélte meg és ehhez egyáltalában nem illett ez a környezet. Amit látott, izlésről és rendről tanuskodott és az inas, aki árnyékszerűen járt-kelt körülötte, nagyon gondos, tiszta és gyakorlott embernek látszott. Chapman tapasztalatból tudta, hogy a környezet nem mindig döntő jelentőségű, de azt már érezte, hogy az előírányzott pénzösszeg — nem lesz elegendő Derrick el-távolítására.

Néhány perc múlva már sokkal jobban érezte magát, mert Derrick Morley megérkezett és nagyon barátságosan köszöntötte vendégét, ha a nagy sietségben nem is vette észre a kinyújtott kezét.

— Beszélni óhajtott velem; azt hiszem a cégünkről lesz szó, amelynek most ön a főnöke — mondta halvány mosollyal. — James bácsi elsiette egy kicsit a dolgot, amikor átadta a céget.

A szemrehányás azonban nem hangzott sulyosnak és Chapman mindent elkövetett, hogy az örökös esetleges csálódását könnyebbé tegye.

— Nem hiszem, hogy ez az üzlet önhez illő lett volna, Mr. Morley — mondta udvariasan és hízog mosoly jelent meg arcán. — Ahogy hallottam, ön hosszú ideig a világot járta és a Morleys & Sons szerény körülményei nem feleltek volna meg követelményeinek, éppígy a Morleys Hall-i tartózkodás sem. Azt jól tudja, hogy a cég a tönk szélén állott s Morleys Hall sem valami lakályos házikó. Ha nem lennék olyan igénytelen robotoló, meggondoltam volna az alkut...

Mr. Chapman halk sóhajjal jelezte, hogy ezt kellett volna tennie. Derrick elgondolkozva bólintott.

— Igaz jegyezte meg — a dolog nem lehetett nagyon csábító és a százhatvan font nagy pénz, ha meg kell keresni... Ezért biztosan valami jobbat kaphatott volna.

(Folyt. köv.)

NYOMATOTT PÁSZTOR EDE
CÉGNEL ORADEA
PIATA MIHAI VITEAZUL 4

SPORT

Végig 10 emberrel játszott Románia

Anglia-Románia 2:0 (1:0)

Bukarest 40000 néző, bíró Langenus

Bucuresti. — Hatalmas közönség előtt tartották meg Románia labdarúgó-sporjának eddigi legnagyobb eseményét, az angol-román válogatott mérkőzést. Sajnos, ez a nagy találkozás nem volt teljes értékű, mert a román csapat 10 emberrel volt kénytelen játszani csaknem az egész mérkőzés alatt, mert Bürger már az első percekben olyan sulyosan megsérült, hogy kénytelen volt kiállni.

Felállítások:

A két csapat a következő felállásban kezdte a játékot:

ANGLIA: Woodley, Male, Morris, Mercer, Cullis, Copping, Broome, Goulden, Lawton, Waltsh, Smith.

ROMÁNIA: Pavlovici, Bürger, Sfera, Vintila, Juhász, Demetrovici, Orza, Floesteanu, Bodola, Reiter, Dobai.

A mérkőzést általában az angolok fölényes iskolajátéka jellemezte és az adott körülmények között megérdemelten nyerték a mérkőzést.

Heves angol támadásokkal kezdődött a játék. Az ötödik percben Smith megugrja Bürgeret, aki összeesik, kiviszik a pályáról. A 9. percben Juhász gáncsolja Waltshot, a bíró 18 méterről szabadrugást ítél a román kapu ellen, Waltsh éles lövését Pavlovics csak kiütéssel tudja menteni, a befutó Goulden azonban a labdát élesen a balsarokba vágja — (1:0).

A gól után Bürger ismét visszatér a pályára, azonban egy-két pernyi játék után összeesik, mire végleg harképp telenné válna, leviszik a pályáról. Helyébe Orza áll be, aki mint hátvéd, szenzációsan játszik. Lassanként a csonka román csapat is magára talál, formás támadásokat is vezet, de a négytagú csatársor nem tud eredményes lenni.

A második félidőben is az angolok voltak fölényben, akik testi erejükre is erősen kihasználták a gyengébb fizikumú román csapattal szemben. A 7-ik percben az angol csatársor pompás támadást vezet. Broome 16 méterről bombalövést ereszt meg, Pavlovics a labdát kiüti, azonban a hatalmasat ugró Waltsh befejezi a labdát (2:0). A 11-ik percben Floesteanu elől Male csak kórnerre tudja menteni a labdát, a beadását az angol védelem hártja. A 34-ik percben Dobainak van nagy helyzete, de mellé lö.

Az angol csapat, mint már említettük, megérdemelten nyerte a mérkőzést. Játékosai óriástermetűek, rendkívül szí-

vósak, akik testi erejüket is túlzottan igénybe veszik. Egyénileg Male, Cullis, Goulden és Waltsh voltak a legjobbak.

A román csapat minden egyes embere önfeláldozással küzdött, azonban 10 emberrel nem tudott eredményes lenni.

A mérkőzést Langenus belga bíró, Schneider lengyel és Stefanovici jugoszláv bírók segédletével kitűnően vezette.

Nagyszeben ifj. válogatott nyerte az Unirea kupát

A mérkőzés előtt tartották meg az Unirea-kupa döntőjét Nagyszeben és Csernovic ifjúsági csapatai, melynek küzdelme 3:3 arányban, döntetlenül végződött. A két csapat között megejtett sorsolás Nagyszebennek kedvezett és így a kupa ezévi védője a szebeni csapat lett.

A jugoszláv kereskedelmi miniszter Párisban

Páris, május 25. Tomics jugoszláv kereskedelmi miniszter Párisba érkezett. A miniszter gazdasági tárgyalásokat folytat a francia kormány tagjaival.

Rádió műsor

PÉNTEK

BUCURESTI. 7 Hanglemezek, torna, háztartási tanácsok időjelzés, közlemények, sport-12 Tarka zene lemezekről. 13 hírek, vízállásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közben sporthírek. 13.40: Gramofon. 14.15: Hírek, időjárás-jelentés, rádióhíradó. 14.30: Gramofon. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 19 Felolvasás. 19.17 Szórakoztató zene. Szünetben hírek. 20.05 Szórakoztató zene folytatása. 20.35 Operaházi közvetítés. Az opera felvonásai közben hírek. Majd hírek közv. földre német és francia nyelven. Utána közlemények.

BUDAPEST I. 7.45 Torna, hírek, hanglemezek. Utána étrend, közlemények. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 13 Déli harangszó. 13.10 Cigányzene. 13.40 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 A rádió szalonzenekara. 15.30 Hírek. 18.10 Zongoraszámok. 18.40 Előadás. 19.10 Tánclemezek. 20.05 Sport közlemények. 20.15 Hírek. — 20.30 Operaházi közvetítés. — 21.15 Külügyi negyedóra. 20.40 Hírek. 23 Cigányzene. 23.40 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24 Honvédeknek. 1.05 Hírek.

Apróhirdetések

POSTA

Fényképek

nagyon olcsón és nagyon jó szavalatosság mellett

Róna fényképész

műtermében kaphat
Régi képekről élethű nagyítások
Str. Alexandri No. 4.

ÁLLÁS

Varróleányok francia munkára felvétetnek. Gaby-szalón, Rimanóczi ucca 12. 1601

Biciklizni tudó, megbízható fiatal boltiszolgát felvesszünk. Cím a kiadóhivatalban.

Lapkihordót az Össi-telepre bevezetett helyekre az esti órákra fix-fizetéssel és mellékeresettel felvesz a Friss Újság. Gyakorlottak előnyben. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Intelligens jómódú ügynököknek szép jövedelmet biztosítunk helyi foglalkozással. — Cím a kiadóban. 1126

Házmeesterpár felvétetik Dr. Pollatseknél Rimanóczi u. 4. szám. 1599

Mindenesfiu jó fizetéssel el-sejére felvétetik. Uradalmi borlerakat, Piața Mihai Viteazul 1. Füchsl palota. 1604

Jólfőző mindenest azonnalra vagy elsejére felvesz Leitner, Saguna 11. 1605

VÉTEL-ELADÁS

Eladó ház szoba, konyha, előszoba, speiz. Str. Cristofor Columb 2. szám. 1602

Egy cukorkaüzlet berendezés, teljes felszereléssel eladó. Str. Millerand 4. I. jobb. 1600

Egy 6-os MÁV kazán kiadó, vagy eladó. Kisszántó, Hegyesi 1606

KÜLÖNFÉLE

Hétfo délután két fiatal malac elveszett. Megtaláló Costa Foru ucca 39. alatt jutalomban részesül. 1603

Selejtes kreppapir tekercsenként leszállított árban kapható különböző színekben a Pásztor Ede cégnél.

Gépjavitó műhelynek való helyiséget motorárammal, berendezéssel vagy anélkül keres Kapalay, Április u. 9. 1607

LAKÁS

Szép butorozott szoba fürdőszoba használatra kiadó. P. Unirii 4. Sas-palota III. emelet

Komfortos egyszobás, mellék helyiséges lakást keresek, Calea Victoria, vagy Grana-ria környékén. Cím a kiadóba kérek. 1553